

شیخ بیان علی علیه السلام
از نگار پیامبر صلی الله علیه و آله
در کتب اهل سنت

دکتر محمد حسن زباز

بوستان کتب
۱۳۹۴

موضوع:

حدیث: ۷۶ (حدیث و رجال: ۹۲)

گروه مخاطب:

عربی

۱۰۸۲

شماره انتشار کتاب (چاپ اول):

۶۵۴۴

مسلسل انتشار (چاپ اول و بیسابقه):

زمانی، محمدحسین، ۱۳۳۷ -

شیعیان علی علیه السلام از نگاه پیامبر مکتوب در کتب اهل سنت - محمدحسین زمانی - مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۸۱

۱۰۰۱ ص - مؤسسه بوستان کتاب: ۱۰۸۲ (حدیث و رجال: ۹۲ - حدیث: ۷۶)

ISBN: 978-964-541-780-3

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فبا

ص ۸ - به انگلیسی: Muhammad Hasan Zamani, Ph.D. The Followers

of Ali (Salaam unto him): From the Viewpoint of the Prophet

Muhammad (May God bless him and his descendants) in the Books of Sunni

کتاب نامه ص ۱۹۴ - ۱۹۶ همچنین به صورت زیر نویس

چاپ ششم: ۱۳۸۴

۱. اربعیات - قرن ۱۴، ۲. شیعه - احادیث اهل سنت، ۳. محمد مکتوب، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت

- ۱۱ ق - احادیث، ۱. خاندان نبوت - احادیث اهل سنت، ۵ احادیث اهل سنت - مجموعهها، الفبا، دفتر

تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، مؤسسه بوستان کتاب، بدون عنوان

۹۹۷ : ۲۱۸

۹ ش ۸، ۹، ۱۴۳ BP

۱۳۹۴

شیعیان علی (علیه السلام) نگاه پیامبر (صلی الله علیه و آله) در کتب اهل سنت

- نویسنده: دکتر محمدحسن آملی
- ناشر: مؤسسه بوستان کتاب
- (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)
- چاپ و صحافی: چاپخانه فلسطین بوستان کتاب
- نوبت چاپ: ششم / ۱۳۹۲ • شمارگان: ۱۰۰۰ • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

تمامی حقوق © محفوظ است

printed in the Islamic Republic of Iran

- ❖ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (ضلعیه)، ض پ ۹۱۷، ۳۷۱۸۵، تلفن: ۳۷۷۱۰۰۷، فکس: ۳۷۷۱۱۰۱، تلفن پستی: ۳۷۷۱۳۳۶
- ❖ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همکاری ۳۷۰ فروشگاه)
- ❖ فروشگاه شماره ۲: تهران، میدان فلسطین، خ طوس، کوچه تبریز، پلاک ۳۰، تلفن: ۸۹۶۰۰۰۰
- ❖ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی قم، تلفن: ۲۲۳۳۱۷۲
- ❖ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهار راه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۲۰۳۳۷۰
- ❖ فروشگاه شماره ۵: اصفهان، میدان انقلاب، جنب سینما ساحل، تلفن: ۲۲۱۷۱۲
- ❖ فروشگاه شماره ۶ (رتگین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نبش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۳۰۰۰
- ❖ فروشگاه شماره ۷: قم، خیابان معلم، مجتمع نائوران، طبقه همکف، پلاک ۳۷، تلفن: ۳۷۸۲۵۹۱-۹۲

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت <http://www.bustaneketab.com>

با قدرانی از همکاری که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

- اعضای شورای بررسی آثار • دبیر شورای کتاب: جواد آهنگر • سرویراستار: ابوالفضل صریقه‌دار • ویراستار: مجید حبیبی
- چکیده عربی: سهیله خانلی • چکیده انگلیسی: مریم خانقی • فبیا: مصطفی محفوظلی • اصلاحات حرفه‌نگاری: محمود هدایی و احمد مؤتمنی • صفحه آرا: احمد اخلی • نمونه‌خوانی: علیرضا یوستی‌فر، جلیل حبیبی و سیدعلی فانی • کنترل نمونه‌خوانی: محمدجواد مصطفوی • کنترل فنی صفحه‌آرایی: حسین محمدی • کارشناس طراحی و گرافیک و طراح جلد: مسعود نجابتی • اداره آماده‌سازی: حمید رضا تیموری • اداره چاپخانه: مجید مهنوی و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی

فهرست موضوعات

- ۷ پیش‌گفتار
- ۱۰ انگیزه تألیف
- ۱۵ شیعیان علی علیه السلام مساکران روز قیامت
- ۱۷ خشنودی خدا از شیعیان علی علیه السلام
- ۱۹ چهره درخشان شیعیان علی علیه السلام در قیامت
- ۲۱ آینده شیعیان و دشمنان علی علیه السلام
- ۲۳ رستگاری ویژه شیعیان
- ۲۵ حدیث جابر و ابن عباس و ابوسعید و ام سلمه درباره شیعیان علی علیه السلام
- ۲۷ شیعیان علی علیه السلام اهل بهشتند
- حضور شیعیان در اجتماع با شکوه محمد، علی علیه السلام و حسین علیه السلام و فرزندان و همسران آنان
- ۲۹
- ۳۱ شیعیان همراه اولین گروه از بهشتیان
- ۳۳ سرمستان حوض کوثر نزد رسول خدا صلی الله علیه و آله
- ۳۵ صف بندی شیعیان و دشمنان علی علیه السلام در حضور پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۳۷ حضور شیعیان در پیشگاه خدا
- ۳۹ لطف فرشتگان به شیعیان
- ۴۱ استغفار ملانکه برای شیعیان
- ۴۳ استغفار پیامبر برای شیعیان
- ۴۵ شفاعت شیعیان توسط پیامبر صلی الله علیه و آله

- ۴۷ خداوند شیعیان علی و دوستداران آنها را بخشیده است.
- ۴۹ مرزده پیامبر صلی الله علیه و آله به فاطمه علیها السلام
- ۵۱ شیعیان برگ‌های درخت نبوت و امامتند.
- ۵۳ شیعیان بر تخت‌های بهشتی
- ۵۵ باران نعمت بر شیعیان در قیامت
- ۵۷ کعبه شاهد است
- ۵۹ شیعیان دست به دامان اهل بیت علیهم السلام
- ۶۱ مقصد این کاروان کجاست
- ۶۳ رود هفت هزار شیعه به بهشت بدون حساب
- ۶۵ نه حساب نه عذاب
- ۶۷ شیعیان پیمان محبت علیهم السلام و فاطمه علیها السلام را از خدا پذیرفتند.
- ۶۹ حضور شیعه در بهشت بخار پیامبر صلی الله علیه و آله است.
- ۷۱ امتیاز شیعیان از دیگر صحابه
- ۷۳ دسته‌های کلید بهشت و جهنم
- ۷۵ شیعیان، سایه نشینان عرش
- ۷۷ نور سواران محشر
- ۷۹ فرقه ناجیه کیست؟
- ۸۱ اگر همه مردم دنیا شیعه بودند
- ۸۳ پاداش مقاومت شیعیان
- ۸۵ شیعیان علی علیه السلام شفیعان محشرند
- ۸۷ همسایگان پیامبر صلی الله علیه و آله در بهشت
- ۸۹ پیشنهاد قرآن
- ۹۱ ابرار در قرآن
- ۹۳ شیعیان برگ‌های درخت رسالتند
- ۹۴ فهرست مآخذ

پیش‌گفتار

﴿وَعْتَصِرُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعاً وَلَا تَفَرَّقُوا﴾^۱

وہ، چہ نصیر ہو، آن روزہای با صفایی کہ بزرگ قافلہ سالار کاروان سعادت بشری، حضرت محمد ﷺ، پرچم ہدایت را برافراشته و ہمہ ارادتمندان را رخ از ہرگونہ گرایش مذہبی و فرقہ‌ای، گرداگرد شمع وجودش چاہے زدہ و ہنگام اقتدا بہ آن بزرگوار در جماعت، باصمیمیت فراوان تحقق بخش ﴿صَفَا كَاتِبُهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُوصٌ﴾^۲ بودند.

ہم چنان کہ اکثریت قاطع آنان در زمان حیات امیرمؤمنان، علیؑ، علی رغم اختلاف عقایدشان در خلافت سبب اختلاف اول، سر تسلیم و اطاعت بہ بارگاہ آن امام ہمام فرود آورده و برادران بر کنار ہم در برابر ناکثین، قاسطین و مارقین جنگیدند.

اما ... اما ...

با کمال تأسف، اختلاف عقاید و آرا بر اثر عوامل گوناگون،

۱. آل عمران (۳) آیت ۱۰۳.

۲. صف (۶۱) آیت ۴.

منجر به تفرقه، جدایی و دشمنی شد و امت اسلام در طول هزار سال، غافل از هشدار ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ﴾^۱ بازیخورده شیطان گشته و بیشترین توان خود را صرف کوبیدن و حذف یکدیگر کردند تا این که دیگر رمقی برای خودسازی، ارتقا و رشد جامعه اسلامی، نشر اسلام و سرکوبی دشمنان دین در آنها نماند و اکنون گرفتار پیش بینی تلخ ﴿وَلَا تَنَازَعُوا فِيهَا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ﴾^۲ شده اند.

بدین ترتیب باید اعتراف کرد که یکی از مهم ترین عوامل دشمنی پیران مذهب با یکدیگر، اطلاعات نادرست و برداشت های غیر واقع بینانه از سقایید، رفتار و کمالات یکدیگر است. «الْمُسْلِمُونَ إِذَا تَعَارَفُوا تَأَلَّفُوا»^۳ آن گاه که مسلمانان شناخت واقع بینانه به یکدیگر پیدا کنند، بین آنان الفت و دوستی برقرار شده، ﴿فَإِذَا أَلْذَىٰ بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ﴾^۴ در این هنگام دوستان مهربان خود را کشف خواهند کرد.

ولی متأسفانه برخی از نویسندگان در جای این که نقاط مثبت و مشترک مذاهب اسلامی دیگر را ترویج سند فقط به برجسته کردن نقاط ضعف و کم رنگ نمودن نقاط قوت پرداخته، آن هم نه به شیوه منصفانه و نقادانه و اصلاح طلبانه، بلکه با بیانی تند و مرده و آزار دهنده که جز رنجیدگی خاطر و دورتر شدن طرفداران مذاهب

۱. مائده (۵) آیه ۹۱.

۲. انفال (۸) آیه ۴۶.

۳. از کلمات سید محسن امین عاملی.

۴. فصلت (۴۱) آیه ۳۴.

از یکدیگر حاصلی نداشت.

نکته مهم و قابل توجه این است که منابع روایی و متون معرفتی شیعه و اهل سنت نسبت به فاصله‌ای که اکنون شیعیان و اهل سنت در عمل دارند بسیار به هم نزدیک‌ترند؛ زیرا نه شروع شستن دست‌ها از انگشتان به هنگام وضو در فقه مذاهب اربعه اهل سنت، واجب و ترک آن بطلان آور است و نه شهادت ثالثه (أَشْهَدُ أَنْ عَلِيًّا وَلِيُّ اللَّهِ) نزد فقه شیعه از اجزای اذان و اقامه محسوب می‌شود؛ نه فقه اهل سنت، سجده بر خاک و مهر را باطل می‌داند و نه فقه شیعه با صلوات‌ها بین نماز ظهر و عصر یا مغرب و عشا مخالفت دارد و نه... چه به جاست اگر عسای فریقین، اقدام به شناسایی، جمع‌آوری، تدوین و عرضه روایات و معارف مشترک نمایند، تا زمینه نزدیک‌شدن اندیشه‌های پیروان مذاهب اسلامی و تقریب علمی فراهم گردد.

نوشته حاضر گامی در همین زمینه است تا سران اهل سنت از تجلیل‌هایی که علما و بزرگان سلف اهل سنت بر شیعه علی علیه السلام در کتاب‌های خویش برای قرون بعدی به یادگار گذاشته‌اند مطلع گردند. آنچه از علما، روحانیان، فرهنگیان و محققان عزیز اهل سنت انتظار می‌رود آن است که سنت حسنه و روش آزاد منشانه و روحیه منصفانه اسلاف و نیاکان و عالمان پیشین خود را الگو قرار داده و از مطرح کردن و عرضه دسته‌ای از احادیث شریف نبوی صلی الله علیه و آله دوری نکنند.

این دسته از احادیث نبوی صلی الله علیه و آله در تجلیل از شیعیان علی علیه السلام را

بزرگانی از اهل سنت در کتاب‌های خویش نقل کرده‌اند که هیچ جای انکار مقام والا و جایگاه بلند آنان نیست؛ چهره‌هایی همچون: جلال‌الدین سیوطی (متوفای ۹۱۱)؛ حافظ، محدث و مفسر؛ ابن عساکر (متوفای ۵۵۵)؛ تاریخ نویس بزرگ؛ بیهقی (متوفای ۴۷۹)؛ خطیب بغدادی (متوفای ۴۶۳)؛ طبرانی (متوفای ۳۴۹)؛ محب‌الدین طبری (متوفای ۶۹۴)؛ سبط ابن جوزی (متوفای ۵۶۵)؛ ابن حجر (متوفای ۹۴۶)؛ علامه مناوی (متوفای ۱۰۳۱)؛ علاء‌الدین متقی هندی (متوفای ۹۷۵)؛ نورالدین هیشمی (متوفای ۸۸۳)؛ گنجی شافعی (قرن ۷)؛ حنفی قندوزی (متوفای ۱۲۹۴)؛ شهاب‌الدین همدانی (متوفای ۱۷۱۶)؛ رزنجی شافعی؛ علامه بدخشی حنفی (قرن ۱۲)؛ ابن حیان مصری شافعی؛ ابی نعیم اصفهانی (متوفای ۴۳۰)؛ حاضرین شافعی (متوفای ۱۰۴۷)؛ امام احمد بن حنبل (متوفای ۲۴۱)؛ ابن مازلی شافعی (متوفای ۴۸۳)؛ علامه فقیر عینی (متوفای ۸۵۵)؛ جوینی جموینی (متوفای ۷۳۰)؛ خطیب خوارزمی (متوفای ۵۰۵)؛ حاکم حنفی (قرن ۵) و حاکم نیشابوری (متوفای ۴۰۵)... که همه از مشاهیر تاریخ اهل سنت (از قرن سوم تا چهاردهم) می‌باشند و احادیث این کتاب از کتاب‌ها و تألیفات آنان نقل شده است.

انگیزه تألیف کتاب

چند سال پیش، در سفر بلوچستان، طلبه عزیزی از اهل سنت را دیدم که به دلیل آشنایی مستقیم با برخی از شیعیان و روحانیان آگاه و مخلص به آنان اظهار ارادت می‌کرد، اما علت بی‌مهری‌اش به عموم

شیعه را «متأخر بودن تاریخچهٔ پیدایش مذهب شیعه پس از شکل‌گیری مذهب تسنن» می‌دانست. علاوه بر آن که احادیث نبوی در فضیلت «اهل سنت و جماعت» را فرا گرفته و نقل می‌کرد و اظهار می‌داشت که نه تنها پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله از شیعیان علی علیه السلام تجلیل نکرده، بلکه در حدیثی مدعیان تشیع را مذمت کرده است.

به آن دوست عزیز پاسخ دادم:

اولاً: شکل‌گیری رسمی شیعه و اهل سنت پس از رحلت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و اجرای تعیین خلیفه بود و هر دو مذهب پس از آن حضرت آشکار شدند. حتی در زمان حیات آن حضرت نیز تا حدودی طیف‌ها مشخص شده بودند.

ثانیاً: اگر تقسیم زمانی نشانهٔ حقانیت یک مذهب باشد، آگاهی دارید که مذهب شیعه در زمان حیات حضرت علی علیه السلام تحقق پیدا کرد و مذاهب چهارگانه اهل سنت در قرن دوم و سوم که پیشوایان چهارگانه اهل سنت به دنیا آمدند - شکل گرفتند؛ زیرا این همه تجلیل صریح و روشن پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در زمان حیات خود از «شیعیان علی علیه السلام» نشانهٔ وجود این طیف‌گرای در بین یاران آن حضرت می‌باشد، علاوه بر این که شخصیت برجستهٔ شیعه از یاران رسول خدا صلی الله علیه و آله مانند: سلمان، ابوذر، مقداد بن اسود، حذیفه بن یمان، ابورافع و... در زمان آن حضرت وفاداری خود را به علی علیه السلام اظهار کردند. بنیان‌گذاران مذاهب چهارگانه اهل سنت، در قرن دوم و سوم قدم به عرصهٔ دنیا می‌گذارند، مثلاً: امام ابوحنیفه نعمان بن ثابت به سال ۱۵۰ هجری در بغداد فوت نمود. امام مالک بن انس به سال ۱۷۹ هجری در مدینه فوت نمود.

امام محمد بن ادریس شافعی به سال ۲۰۴ هجری در قاهره وفات یافت. امام احمد بن حنبل به سال ۲۴۱ هجری در بغداد درگذشت. اما بنیان‌گذار مذهب شیعه (علی بن ابی طالب علیه السلام) ده سال قبل از بعثت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله متولد و در طول ۲۳ سال رسالت آن حضرت در خدمت ایشان بوده و سال چهل هجری به شهادت می‌رسد.

ثالثاً: اگر رسول خدا صلی الله علیه و آله - مثلاً - چند مرتبه از مدعیان تشیع نکو پس کرد، بیش از چهل مرتبه از شیعیان واقعی علی علیه السلام تجلیل نهاده و کرامت و بزرگواری آنان را به اصحاب گوشزد فرموده‌اند؛ سپس در حدیث از تفسیر درالمتنوع سیوطی که مشتمل بر تجلیل پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله از شیعیان علی علیه السلام بود برای وی خواندم و گفتم: شایسته است که عزیزان این سنت به این سنت پیامبر صلی الله علیه و آله هم عمل کرده و این احادیث را نقل کنند، چرا که قرآن به پیروی از آن حضرت به عنوان بهترین الگو سفارش فرموده است: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾^۱ آن دوست جانم... که صداقت از سیمایش مشهود بود - از شنیدن سه حدیث نبوی که برایش تازگی داشت شاد شد و گمان نمی‌کرد بزرگان سلف اهل سنت با این صراحت از شیعه علی علیه السلام تجلیل کرده باشند.

پس از آن دیدار، احساس کردم که ما از نقل این دسته احادیث شریف نبوی صلی الله علیه و آله تا کنون کوتاهی کرده‌ایم و لازم است در جبران این کوتاهی بکوشیم.

از این رو بر آن شدم تا به عنوان نمونه، چهل حدیث نبوی از

کتاب متعدّد اهل سنت استخراج و به عنوان هدیه‌ای مبارک، به آستان مبارک آن حضرت و همه علاقه‌مندان - اعم از شیعه و سنی - اهدا نمایم. در پایان، نکاتی را یادآور می‌شوم:

۱. تا جایی که این حقیر تحقیق کرده تاکنون کتابی مستقل در باره این موضوع تدوین نشده، اگر چه برخی از کتاب‌های مربوط، احادیث معدودی در این زمینه ثبت کرده‌اند.

۲. این جانب علاوه بر بررسی بخش‌های مختلف کتاب‌هایی که به عنوان مأخذ در پایان کتاب آورده‌ام، ده‌ها کتاب و منبع دیگر را در این زمینه بررسی و نیز توزیع کرده‌ام که نیاز به نام بردن آنها در این مجموعه نیست.

۳. کلیه احادیث (چهار حدیث) مستقیم و بدون واسطه از خود مأخذ ذکر شده، گرفته شده و نقل با واسطه انجام نگرفته است.

۴. نسبت به هر حدیثی که مأخذ متعدّد در پاورقی آن آورده شده است، دقت شده که عین متن حدیث در هر یک از منابع مزبور موجود باشد.

۵. نوشته حاضر فقط حاوی احادیث نبوی است که در کتب اهل سنت ثبت شده است و مطمئناً ده‌ها حدیث صحابه دیگر در کتب آنان موجود است که فعلاً به عنوان تبرک به حدیث «مَنْ حَفِظَ عَلَيَّ أُمَّتِي أَرْبَعِينَ حَدِيثًا دَعِيَ فِي السَّمَاءِ فَقِيهَا» به ذکر چهل حدیث بسنده شده است. اگر خداوند توفیق دهد، به جمع‌آوری و تدوین و نشر احادیث نبوی ثبت شده در کتب حدیثی شیعه خواهیم پرداخت.

قم - محمد حسن زمانی